

Naar film-kijken op een nieuwe manier

EXPERIMENTEN

VAN ROBERT BEAVERS

De Amsterdamse *Free Cinema Club*, die de laatste tijd vooral dreef op hervertoningen van Nederlandse films die weinig succes hadden in de bioscopen, geeft deze en volgende week de première van een aantal unieke experimentele films, gemaakt door Robert Beavers en Gregory Markopoulos. De laatste is op het ogenblik in Nederland bezig met een aantal projecten, o.a. het maken van een filmportret van de balletleider *Hans van Manen*. Van dit filmpje zullen kopieën gemaakt worden die dienst doen als filmcassettes, af te draaien in een filmprojector op eenzelfde manier als men geluidscassettes afspeelt op een cassette-recorder. Van de danser *Rudolf Nureyev* heeft Markopoulos al zo'n twee minuten durend filmportret gemaakt.

Deze week worden vrijdag- en zaterdagavond twee films gedraaid van Robert Beavers, *The count of days* en *Palinodie*. Voor deze 22-jarige nieuwkomeling in de *New American Cinema* treedt Markopoulos zo'n beetje als promotor op in Europa. Opvallend aan beide films is niet alleen het ontbreken van een kant-en-klare inhoud zoals men die in de bioscoopfilm gewend is, maar ook de fervente pogingen om de normale, „objectieve” beeldweergave uit zijn voegen te trekken, via allerlei manipulaties in en voor de cameralens. Daarbij is gebruik gemaakt van een speciaal apparaat, de „matte-box” dat men voor de lens kan plaatsen.

In *The count of days* experimenteert Beavers met vierkante kaders in het beeld, die weer een ander beeld omsluiten, terwijl in *Palinodie* een cirkel in het beeld de normale perspektiefwerking doorbreekt. Markopoulos omschrijft de experi-

Markopoulos

menten van Beavers als „plastische chirurgie”, waarbij een heel nieuwe filmtaal geschapen wordt, de „taal van diamanten” die het licht op een nieuwe manier schrijft.

Markopoulos: „Je zou zo'n film meerdere malen moeten bekijken om hem te kunnen ontcijferen, net zoals dat met hieroglyfen gedaan wordt. Bij een commerciële film wordt alles op een heel strenge manier van te voren gepland, de toeschouwer hoeft zelf niet meer te denken. Bij een creatieve film is geen sprake van zo'n relatie op één niveau: er zijn veelvoudige relaties tussen toeschouwer en film. Beavers films gaan over het medium film zelf”.

Bij een eerste keer zien van *The count of days* en *Palinodie* kan men voorlopig alleen vaststellen dat het om verbanden tussen mensen, dingen, landschappen en stadsbeelden gaat, waarbij men verschillende gevoelens ondergaat, zonder dat die gevoelens van de hoofdpersoon af te lezen zijn. Je leeft je niet in iemand in, maar eerder in een toestand waarbij alle logische of dramatische verbanden zoals die in een bioscoopfilm gelegd worden, ontbreken. Een konkretere beschrijving valt niet te geven omdat de films geen verhaal vertellen. Beavers is dan ook nooit op een filmacademie geweest waar hij de „kneepjes” (d.w.z. dogma's) van het bioscoopvak geleerd zou kunnen hebben.

Voor beide films die hij in 1969 en 1970 in Europa draaide, heeft hij een half jaar nodig gehad, terwijl ze elk 2000 dollar gekost hebben. Markopoulos vergelijkt Beavers met een abstrakt schilder. Normaal exposeert Kriterion schilderijen in de foyer, deze week vindt dan een nevententoonstelling in de donkere zaal plaats.

FRANK ZAAGSMA

Vulderbund
5/XI/71